

[Undervisningsministeren.]

Bestemmelser, men at der i høj Grad ogsaa kan siges meget til Fordel for at blæse det nye Liv ind, som tager langt mere Hensyn til, hvad Studierne selv er, og hvad Personlighedens Modning er.

Derfor vil jeg meget gerne have, at vi ved det, vi her skrider til, er klar over, at det er et virkeligt Forsøg paa at forny først og fremmest Seminarieret og derefter den danske Skole. Jeg nærer ikke Tvivl om, at der paa mange Omraader virkelig er Trang til den Fornyeelse. Gaar vi over til at indføre en Dobbeltrække, vil vi, hvor meget man end siger, at Eksamensbeviset er det samme, netop fremkalde dette, at man siger, at det er en Seminarist af den Type, og det er en af den Type. Derfor siger jeg, lad os holde os til de Begrænsninger, der ligger i Rammerne, de er, naar man skal se pædagogisk paa det, snævre nok. Der ligger jo for det Seminarium, for det Hold af Lærere, der gaar ind i Forsøgene, en saadan Begrænsning, at det paa en vis Maade, vil jeg sige til det ærede Medlem Hr. Bonnichsen, kan minde lidt om det, der var Vanskeligheden ved Vanløse-Forsøgene. Vanskeligheden der var ikke en egentlig Eksamen, men der havde man netop med meget stor Kraft hævdet, at Forsøgene nok maatte anstilles, men at de skulde inden for den og den Aarrække føre til nøjagtig samme Resultat som den sædvanlige Undervisning. Og dermed kommer jeg til et Spørgsmaal, som hænger sammen med det, jeg før sagde om Karaktererne, og hvad disse er værd. Man bilder sig jo ofte ind, at man kan tage den formelle Ting, som et Eksamensbevis er, hvad enten det er en Eksamen, der er taget i Skaarup eller i Ranum eller ved Zahles Seminarium i København, og sige: det er udformet paa ganske samme Maade. Det er de samme Fag, det er de samme Tal, det er Identiteter. Men ingen med det mindste Kendskab til Ungdommen, til Uddannelse, til, hvad virkelig Pædagogik er, kan da være blind for, at alle disse Eksamensbeviser er Udtryk for højst forskellige Ting. Spørgsmaalet er, om Eleven igennem de 4 Aar er ført igennem en saadan Undervisning og til en saadan personlig Modning, at han af Seminarieret kan anses for værdig til paa Grundlag heraf at gaa til den danske Skole og der begynde — netop som det ærede Medlem Hr. Bonnichsen sagde — paa det, der er den egentlige Gerning, og det, der virkelig skal gøre ham til Lærer. Det er det der er Spørgsmaalet. Jeg siger ikke dette for at tage Afstand fra det System, vi har. Jeg erkender, at jeg i mange Henseender deler den voldsomme Kritik,

der i den senere Tid har været rettet mod Eksamen, nemlig over for Terperiet og over for Overtroen paa, hvad disse Tal betyder, men jeg erkender paa den anden Side den Vigtighed, det har, at det ikke skal være afhængigt af personlig Gunst eller Gave, hvorvidt et Menneske skal kunne dokumentere sin Viden, saa at han kan faa en eller anden Stilling. Derfor erkender jeg ogsaa, at det med Hensyn til Oprykningen i Skolen og lignende, hvor vi har lukkede Tal, er af Vigtighed, at vi har noget at holde os til. Jeg erkender, hvad Eksamen i den Henseende betyder; men at det pædagogisk set ikke er et fremmede Led i selve Bestræbelsen for at føre Børn eller unge Mennesker frem i Viden og Modenhed, det nærer jeg ikke den fjerneste Tvivl om.

Jeg vil gerne gøre en enkelt pædagogisk Bemærkning om Angrebene paa Klasseundervisningen til det ærede Medlem Hr. Bonnichsen. Klasseundervisningen, saadan som den indførtes ved den højere Almenskolelov i Perioden omkring 1903, var et meget stort Fremskridt, for vi havde dengang endnu i Skolerne den gamle Hørertype, som sad ved Katederet og hørte de enkelte Elever og gav Karakter for hver enkelt Præstation, men var uden Forbindelse med den øvrige Klasse. Ved Klasseundervisningen skete der det, at Læreren blev som en Dirigent for et Orkester, der skete det, at han lige ud i Fingerspidserne kunde mærke, at hver Elev var med. Det var et stort Fremskridt. Men ud fra min Erfaring som Lærer i 23 Aar maa jeg ogsaa erkende, at medens Systemet begyndte som en Fornyelse, er det mange Steder endt med at være en Tvang og slaaet over i en Karikatur, hvor det bliver en Slags Eksercits af Eleverne, hvorved Forholdet mellem Lærere og de enkelte Elever helt forsvinder. Derfor kan jeg godt forstaa, at man i de pædagogisk interesserede Kredse, der har rejst Tanken om en Forsøgsskole, ogsaa har rejst Spørgsmaalet om Klasseundervisning, ikke om dens Berettigelse som saadan, men om det, den har udviklet sig til, og om, hvorvidt den skal indtage den Plads, den har, eller skal gøres mere elastisk og bøjelig, saa at ogsaa de andre Momenter kommer med.

Jeg tror, jeg med dette har været inde paa de væsentlige Ting af det, der er fremført af de ærede Talere. Jeg imødeser gerne, at vi ved en Udvalgsforhandling kan faa Lejlighed til paa en mere intim Maade at tage Stilling til disse Ting, idet jeg til Slut stadig vil fastholde, at for mig ligger det væsentlige i den Begrænsning, som i Bemærkningerne er sat vedrørende Bemyndi-